

maatschappijwetenschappen

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Opgave 1 Een kritische blik op internet

1 maximumscore 3

- de volgende twee uitgangspunten: 1
Uitgangspunt 1: 'zorgen voor een goede, kwalitatieve en betrouwbare informatievoorziening'
Uitgangspunt 2: 'zorgen voor pluriformiteit van informatie'

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen wanneer beide uitgangspunten juist zijn.

- voorbeeld van een juiste uitleg van uitgangspunt 1:
Uitgangspunt 1 staat door de berichtgeving via de sociale media onder druk omdat in de tekst staat dat de autoriteit van wetenschappers en journalisten afneemt (regels 37-43) / omdat in de tekst staat dat meningen steeds vaker als feiten tellen (regels 45-46). Mensen kunnen makkelijker onjuist geïnformeerd worden 1
- voorbeeld van een juiste uitleg van uitgangspunt 2:
Uitgangspunt 2 staat onder druk omdat in de tekst staat dat de diversiteit op het internet plaats heeft gemaakt voor centralisatie van informatie (regels 17-20) / omdat in de tekst staat dat 'ons dagelijks nieuwsoverzicht onzichtbaar is gecensureerd, om de ideeën die we al hadden te versterken' (regels 26-29) / omdat in de tekst staat dat we geen tegenovergestelde meningen meer zien (regels 30-31) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

2 maximumscore 3

voorbeeld van een juist antwoord:

- Bij kritiekpunt 1: kritiek op de filter-bubbel / persoonlijke News Feed van Facebook
 Door het toepassen van hoor en wederhoor (journalistieke norm) zorgt de redactie ervoor dat niet de mening van één persoon of groep wordt vermeld, maar dat tegelijk ook de reactie/mening van een andere persoon of groep aan bod komt 1
- Bij kritiekpunt 2: kritiek op probleem dat ‘feiten niet langer feiten zijn’
 Door gebruik te maken van meerdere informatiebronnen / checken van nieuws / streven naar objectiviteit / juiste weergave van feiten (journalistieke normen) is de journalist beter in staat onjuiste van juiste informatie te scheiden 1
- Bij kritiekpunt 3: kritiek op “Meningen tellen steeds vaker als feiten”
 Door het scheiden van feiten en meningen (journalistieke norm) zorgt de krant ervoor dat de feiten controleerbaar zijn en de meningen van personen zijn die met naam genoemd worden. Daarmee kan voorkomen worden dat meningen als feiten worden beschouwd 1

Opmerking

Alleen 1 scorepunt toekennen per juist genoemde journalistieke norm bij elke kritiekpunt met uitleg.

3 maximumscore 2

- de verbindende functie van de media 1

voorbeeld van een juiste uitleg:

• In het tekstfragment staat dat internet niet de plek is geworden waar mensen andersdenkenden ontmoeten. Dan ontstaat er ook geen vertrouwen tussen mensen en zien mensen niet het nut in van de publieke zaak. Deze gegevens duiden op een gebrek aan sociale cohesie / verbinding tussen mensen 1

Ook juist:

- de sociale functie van de media 1

voorbeeld van een juiste uitleg:

• In het tekstfragment staat dat internet niet de plek is geworden waar mensen andersdenkenden ontmoeten. Dus mensen communiceren alleen nog met de eigen sociale groep en niet met andersdenkenden 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 2

voorbeelden van een juiste antwoorden (twee van de volgende):

- de amusementsfunctie: de spotprent is grappig of komisch bedoeld. / De spotprent is een voorbeeld van humor: de spotprent drijft de spot met een actueel verschijnsel, in dit geval de ‘bubbel’.
- de opiniërende functie: de spotprent levert commentaar of geeft kritiek op een actueel verschijnsel – het optreden van ‘bubbels’ – waardoor de lezer/kijker zich een mening over dit verschijnsel kan vormen.
- de sociale functie: naar aanleiding van deze spotprent praten lezers van de krant over deze spotprent.
- de informatiefunctie: in de spotprent kun je lezen wat bedoeld wordt met ‘een bubbel’.

per juiste functie met juiste uitleg

1

5 D

Opgave 2 Van Klimaatakkoord naar nationale Klimaatwet?

6 maximumscore 1

De besluiten worden genomen bij unanimititeit. / Alle lidstaten van de VN moeten instemmen met het besluit.

7 maximumscore 2

a

- het recht van initiatief

1

b

voorbeeld van een juiste reden:

- De PvdA maakt samen met de VVD deel uit van het kabinet-Rutte II en de coalitiepartner VVD is geen voorstander van een nationale klimaatwet zoals de PvdA die wil (zie regels 10-11). In dit geval moest de PvdA wel samenwerking zoeken met een oppositiepartij in de Tweede Kamer

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 2

twee van de volgende:

- Burgers betalen via de belasting mee aan het in stand houden van een duurzaam klimaat / het tegengaan van klimaatverandering.
- De overheid is nodig voor het in stand houden van een duurzaam klimaat. / De aanpak van klimaatverandering kan moeilijk alleen via de markt worden gerealiseerd.
- Een duurzaam klimaat / gezond milieu moet in principe voor iedereen beschikbaar zijn.

per juist antwoord

1

9 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden (twee van de volgende):

- kennis/deskundigheid
Hoogleraren zijn deskundig op bepaalde terreinen zoals duurzame energievoorziening.
- status
Hoogleraren hebben een hoge (sociale) status. Opvattingen van mensen met hoge status worden eerder serieus genomen.
- gezag
Hoogleraren hebben veel gezag. Opvattingen van mensen met veel gezag worden eerder serieus genomen.
- vermogen om de media te gebruiken
De hoogleraren hebben een open brief in NRC Handelsblad geschreven waarmee ze hopen de publieke opinie / de politiek te beïnvloeden.

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
10	maximumscore 4	
	omgevingsfactor uit tekst 2:	
	• het lidmaatschap van de VN / het Klimaatakkoord van de VN in Parijs	1
	voorbeeld van een juiste uitleg:	
	• Doordat Nederland lid is van de VN / het Klimaatakkoord van Parijs getekend heeft, zullen politieke partijen / zal de overheid maatregelen moeten nemen om de in het Klimaatakkoord afgesproken doelen te realiseren	1
	omgevingsfactor uit tekst 4:	
	• de opwarming van de aarde / klimaatverandering / ecologische omgevingsfactor	1
	voorbeeld van een juiste uitleg:	
	• Doordat (de opwarming van de aarde snel verloopt en) de klimaatverandering volgens velen een existentiële bedreiging is voor Nederland, willen de hoogleraren dat alle partijen in hun verkiezingsprogramma's aandacht besteden aan oplossingen voor de klimaatverandering en dat er een nationale Klimaatwet komt	1

Opgave 3 Kritiek op realityserie 'Oh Oh Daar Gaan We Weer'

- 11 maximumscore 2**
 voorbeeld van een juist antwoord:
- STIVA is negatief over deze serie omdat deze niet de juiste waarde(n) en/of normen overdraagt 1
 - bijvoorbeeld de waarde dat veel drinken tijdens vakanties niet verkeerd is of dat veel drinken en dronkenschap tijdens vakanties de norm is 1
- 12 maximumscore 1**
 1 = de cultivatietheorie
 2 = de agendasettingtheorie
 3 = de selectieve perceptietheorie
- Opmerking*
Het scorepunt alleen toekennen als alle drie de antwoorden juist zijn.
- 13 maximumscore 2**
 voorbeeld van een juist antwoord:
- Een belangrijke doelstelling van commerciële zenders is het maken/vergroten van winst 1
 - Advertentie-inkomsten vormen de voornaamste inkomstenbron van commerciële zenders. Als adverteerders overgaan tot een reclameboycot, komt deze doelstelling – winst maken – in gevaar 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 4 Gelijk loon voor Oost-Europese arbeidsmigranten?

- 14 maximumscore 2**
 voorbeeld van een beschrijvende vraag vanuit de vergelijkende benaderingswijze, waarop het antwoord is af te lezen in figuur 2:
- Hoe heeft de immigratie van burgers uit Oost-Europese EU-lidstaten naar Nederland zich ontwikkeld tussen 1995 en 2015? 1
- voorbeeld van een verklarende vraag vanuit de sociaaleconomische benaderingswijze:
- Welke sociaaleconomische oorzaken liggen ten grondslag aan de toename van migranten uit Oost-Europese EU-lidstaten (in de periode 2005 en 2015)? 1
- 15 maximumscore 1**
 vrij verkeer van personen (goederen, diensten en kapitaal) binnen de EU
- 16 maximumscore 3**
- de Europese Commissie / de Commissie 1
 - de Raad van de Europese Unie / de Raad / de Raad van Ministers (niet juist: de Europese Raad) 1
 - het Europees Parlement 1
- 17 maximumscore 3**
- De PvdA behoort tot de sociaaldemocratische stroming en de VVD tot de liberale stroming 1
- voorbeelden van juiste verklaringen:
- Sociaaldemocraten zijn voorstander van gelijke kansen / komen op voor de positie van zwakke groepen (op de arbeidsmarkt). Nederlandse bouwvakkers hebben geen gelijke kans op werk wanneer zij worden weggeconcentreerd door hun 'goedkope' Poolse collega's 1
 - Liberale zijn voorstander van vrije marktwerking / weinig overheidsbemoeienis op economisch terrein. Niet de (Europese) overheid, maar de marktwerking moet de prijs van arbeid bepalen. / Liberalen zijn voorstander van economische vrijheid. Een (Europese) overheid die zich op deze wijze met de lonen bemoeit, past daar niet bij 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden (twee van de volgende):

- Een Tweede Kamerlid kan gebruikmaken van het interpellatierecht om een debat aan te gaan met de minister over wat het Nederlandse standpunt in de Raad van de Europese Unie zou moeten zijn.
- Een Tweede Kamerlid kan via een motie de minister (van SZW) oproepen een bepaald standpunt in te nemen in de Raad van de Europese Unie.
- Een Tweede Kamerlid kan ter controle vragen stellen (schriftelijk of mondeling) aan de minister over de kwestie van gelijk loon in EU-landen / over het beleid van de minister betreffende gelijk loon van arbeidsmigranten.

per juist antwoord

1

19 maximumscore 1

Het besluitvormingsproces blijft steken bij barrière 3: de beslissing over de oplossing van problemen. Citaat: “Een voorstel (...) Oost-Europese lidstaten.” (regels 10-13) / “Asscher wil (...) zijn toelichting.” (regels 17-22)

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen als barrière 3 en het citaat juist zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 3

- Framing is een manier van berichtgeving om een gebeurtenis vanuit een bepaald perspectief te benaderen / een soort kleuring van het nieuws: de wijze waarop een onderwerp wordt gepresenteerd en geïnterpreteerd in de mediaberichtgeving 1
- (mediaframe van regeringsgezinde kranten in Polen)
voorbeeld van een juist antwoord:
Journalisten kunnen het probleem rond de Oost-Europese werknemers benaderen vanuit het werkgelegenheidsperspectief. De journalisten kunnen benadrukken dat door de gelijke behandeling van deze Oost-Europese werknemers hun kansen op werk in West-Europese landen zullen afnemen 1
- (mediaframe van kranten in Nederland die het eens zijn met Asscher)
voorbeelden van een juiste antwoorden: 1
 - Journalisten kunnen het probleem rond de Oost-Europese werknemers benaderen vanuit het verdringingsperspectief. Hiermee benadrukken journalisten het onrecht dat de eigen werknemers wordt aangedaan doordat zij minder makkelijk aan het werk komen door de aanwezigheid van goedkopere Oost-Europese werknemers.
 - Journalisten kunnen het probleem rond de Oost-Europese werknemers benaderen vanuit het gelijkheidsperspectief/ rechtvaardigheidsperspectief. Journalisten kunnen de ongelijke behandeling van de Oost-Europese werknemers benadrukken. Voor 'gelijk werk, dienen zij gelijk loon' te krijgen. Dat zal centraal staan in de berichtgeving.

Opgave 5 Uitbreiding van de Rotterdamwet

21 maximumscore 3

- De SP behoort tot de socialistische/sociaaldemocratische stroming 1
 - Een belangrijk uitgangspunt van deze stroming is bevorderen van gelijkheid / gelijke kansen / opkomen voor de zwakkere groepen in de samenleving 1
- voorbeeld van een juiste uitleg:
- Het hanteren van het opleidingscriterium kan in strijd zijn met dit uitgangspunt, omdat het ervoor zorgt dat mensen met een laag opleidingsniveau minder kans hebben op een woning / negatieve gevolgen heeft voor een zwakkere groep in de samenleving, namelijk de mensen met een laag opleidingsniveau 1

22 maximumscore 1

gelijkheid van alle burgers voor de wet / het gelijkheidsbeginsel / discriminatieverbod uit de Grondwet (art. 1)

Vraag	Antwoord	Scores
23	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> Het dilemma van de rechtsstaat verwijst naar de botsende belangen van handhaving van de rechtsorde en rechtsbescherming van de burger 	1
	voorbeeld van een juiste uitleg:	
	<ul style="list-style-type: none"> Dankzij de uitbreiding van de Rotterdamwet kan de gemeente asociale, criminele of geradicaliseerde bewoners weren uit bepaalde probleemwijken, zodat de rechtsorde in deze wijken beter gehandhaafd kan worden 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Toepassing van de wet gaat echter ten koste van de rechtsbescherming, omdat de gemeente inbreuk maakt op de grondrechten van burgers zoals 'het recht van vrijheid van vestiging' of 'de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer' (regels 25-29) 	1
24	maximumscore 1 De Raad van State	
25	maximumscore 2	
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> Het begrip representativiteit verwijst naar de mate waarin de uitkomsten van de peiling een juist beeld geven / een afspiegeling vormen van de mening van een bepaalde groep mensen (in dit geval de Nederlandse bevolking) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Deze peiling is gehouden onder lezers van de Volkskrant / bezoekers van de website van de Volkskrant. Deze Volkskrantlezers / bezoekers van de website zijn geen afspiegeling van de Nederlandse bevolking en deze peiling is dus mogelijk niet representatief voor de mening van de totale Nederlandse bevolking 	1
Opgave 6 “Nederlandse politie ziet de meeste misdaad niet”		
26	maximumscore 1 verborgen criminaliteit / dark figure / dark number / niet-geregistreerde criminaliteit	
27	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> handhaving van de openbare orde 	1
	<ul style="list-style-type: none"> (juiste reden) In de gemeente is de burgemeester verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde, maar handhaving van de openbare orde is ook een hoofdtaak van de politie 	1
	<ul style="list-style-type: none"> in het zogenaamde driehoeksoverleg De officier van justitie maakt ook deel uit van dit overleg 	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

28 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden (twee van de volgende):

- Gevolg is dat criminaliteit kan stijgen en de burgers meer schade lijden aan diefstal en andere delicten.
- Door de mogelijke stijging van criminaliteit gaan burgers meer betalen aan beveiliging of verzekeringspremies tegen diefstal of schade.
- Als gevolg van mogelijke stijging van de criminaliteit kunnen gevoelens van angst en onveiligheid toenemen onder burgers.
- Er kan morele verontwaardiging ontstaan wanneer criminaliteit niet wordt aangepakt vanwege capaciteitsgebrek bij politie en justitie.
- Er kan gevaar voor eigenrichting ontstaan (wat een bedreiging is voor de rechtsstaat) wanneer criminaliteit niet wordt aangepakt vanwege capaciteitsgebrek bij politie en justitie.

per juist antwoord 1

29 maximumscore 3

- de gelegenheidstheorie 1
- Of mensen criminaliteit plegen hangt af van de situatie die bepaald wordt door drie factoren: aantal potentiële daders, aantal aantrekkelijke doelwitten, mate van toezicht 1
- Capaciteitsgebrek bij politie en OM kan resulteren in minder toezicht, waardoor de kans op criminaliteit toeneemt 1

of

- de rationele-keuzetheorie 1
- Misdadigers plegen hun daden vanuit een kostenbatenanalyse. Deze bepaalt of iemand over zal gaan tot het plegen van criminaliteit 1
- Als de pakkans laag is (de kosten) dan loont het om bijvoorbeeld een diefstal te begaan (de baten zijn dan hoger) 1

30 maximumscore 1

voorbeeld van een juist antwoord:

Veel (kleine) zaken (zoals fietsendiefstal) waarvoor men niet de moeite neemt om aangifte te doen, komen nu wel aan het licht.

Vraag	Antwoord	Scores
31	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> • voorbeelden van juiste delicten (twee van de volgende): verkeersdelicten, milieudelicten, vernielingen in de openbare ruimte, fraude, seksuele delicten 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Een onderzoeksmethode om bijvoorbeeld verkeersdelicten / milieudelicten / vernielingen in de openbare ruimte / fraude / seksuele delicten vast te stellen is een daderenquête / self-report onderzoek 	1
	voorbeeld van een juiste uitleg: <ul style="list-style-type: none"> • Verkeersdelicten / milieudelicten / vernielingen in de openbare ruimte / fraude hebben geen/niet altijd een (direct) slachtoffer die er melding van kan maken in een enquête / seksuele delicten worden soms verzwegen door slachtoffers vanwege schaamte. De kans is groot/groter dat deze delicten wel naar voren komen in een (anonieme) daderenquête 	1
32	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> • Een sepot / een zaak seponeren betekent dat het OM afziet van vervolging 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • voorbeelden van mogelijke redenen (twee van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – Er is onvoldoende bewijs. – Vervolging is niet in het algemeen belang (opportunitieitsbeginsel). – De schade die de verdachte kan ondervinden van een rechtszaak en veroordeling weegt niet op tegen de noodzaak tot straffen. 	2
	per juiste reden	1

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 25 juni.

6 Bronvermeldingen

tekst 1	naar: Franca Treur in NRC Handelsblad, 20 september 2016
figuur 1	de Volkskrant, 23 januari 2017
tekst 2	naar: www.klimaattop2016.nl, december 2015
tekst 3	naar: Trouw, 28 januari 2017
tekst 4	naar: nu.nl, 8 maart 2017
tekst 5	naar: Metro, 10 november 2016 en nu.nl, 13 november 2016
figuur 2	de Volkskrant, 16 november 2016
tekst 6	naar: NRC Handelsblad, 20 april 2016
tekst 7	naar: de Volkskrant, 10 januari 2017
tekst 8	naar: AD, 17 september 2015

figuur 3 <https://versbeton.nl/2016/02/waarom-de-rotterdamwet-niet-uitgebreid-maar-afgeschaft-moet-wordsen/> 19 februari 2016, tekenaar Tim Sake
tekst 9 naar: de Volkskrant, 1 september 2016
tabel 1 de Volkskrant, 1 september 2016
tekst 10 naar: Trouw, Han Koch, 13 januari 2017
figuur 4 De Veiligheidsmonitor 2015; CBS, 1 maart 2016